

VV - commissie Voldoende Water

Aard Voorstel	VV-Besluitnota	
Vergaderdatum	15-03-2017	Agendapuntnummer 5.a.
Onderwerp	Sluisjes Halfweg	
Collegevergadering	21-02-2017	
VV-vergadering	VV: 29-03-2017	
Portefeuillehouder	H. Pluckel	
Corsanummer	17.012071	
BABS id	5983	
Bijlagen		

(concept) De verenigde vergadering

neemt kennis van:

1. de stand van zaken en laatste ontwikkelingen rondom het project verruiming sluisjes Halfweg;

stemt in met:

2. het procesvoorstel om nu de volle aandacht te richten op:
 - het bereiken van overeenstemming met de gemeente Haarlemmerliede-Spaarnwoude over een ontwerp, waarbij enerzijds het waterhuishoudkundige knelpunt wordt opgelost en anderzijds recht gedaan wordt aan de monumentale en historische context;
 - het voorbereiden van nader archeologisch onderzoek
 - het bereiken van overeenstemming met de gemeente Amsterdam, zodat de toegezegde bijdrage van €4.000.000,- beschikbaar blijft in het geval de afgesproken termijn van start uitvoering wordt overschreden;

besluit:

3. D&H te mandateren de komende periode nog maximaal € 500.000,- uit te geven aan voorbereidingskosten uit het al verleende krediet.

VV-besluitnota

De verenigde vergadering

neemt kennis van:

1. de stand van zaken en laatste ontwikkelingen rondom het project verruiming sluisjes Halfweg;

stemt in met:

2. het procesvoorstel om nu de volle aandacht te richten op:
 - a. het bereiken van overeenstemming met de gemeente Haarlemmerliede-Spaarnwoude over een ontwerp, waarbij enerzijds het waterhuishoudkundige knelpunt wordt opgelost en anderzijds recht gedaan wordt aan de monumentale en historische context;
 - b. het voorbereiden van nader archeologisch onderzoek
 - c. het bereiken van overeenstemming met de gemeente Amsterdam, zodat de toegezegde bijdrage van €4.000.000,- beschikbaar blijft in het geval de afgesproken termijn van start uitvoering wordt overschreden;

besluit:

3. D&H te mandateren de komende periode nog maximaal € 500.000,- uit te geven aan voorbereidingskosten uit het al verleende krediet.

Context

Rijnland heeft de 'sluisjes' bij Halfweg in Zijkanaal F in eigendom. De sluisjes zijn meerdere malen hersteld en aangepast en hebben geen waterstaatkundige functie meer. De smalle doorgang tussen de eilanden belemmert de toestroom naar het boezemgemaal Halfweg, waardoor het boezemgemaal niet optimaal functioneert. Het sluisjescomplex is een gemeentelijk monument.

In 1969 heeft Rijnland met gemeente Amsterdam afgesproken dat door middel van het geplande Kanaal om de West een definitieve oplossing voor de afwatering van het noordwestelijk deel van de boezem zou worden gecreëerd. Toen Amsterdam in 1987 besloot dat de aanleg van het Kanaal om de West geen doorgang zou vinden, is door Amsterdam aan het hoogheemraadschap toegezegd dat op kosten van de gemeente een afwateringssituatie zou worden gerealiseerd die qua functionaliteit gelijk zou zijn aan de beoogde situatie.

Voor de aanpak van het doorstromingsprobleem bestaat met de gemeente Amsterdam sinds 2014 een overeenkomst waarbij de gemeente maximaal € 4.000.000,- bijdraagt voor verruiming van het sluisjescomplex. Rijnland draagt binnen deze overeenkomst €1.000.000,- bij. Voor de bijdrage van de gemeente Amsterdam gelden de volgende voorwaarden:

- De subsidie mag alleen gebruikt worden voor waterstaatkundige voorzieningen (dus niet aan monumentenzorg).
- Uiterlijk eind 2017 moet er een marktaanbieding/offerte op tafel liggen voor de uitvoering van het project.

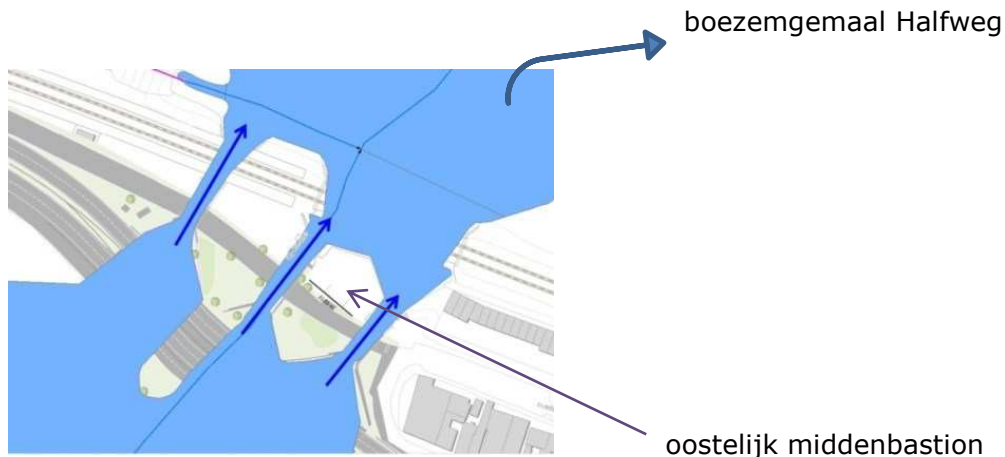
In 2014 hebben de gemeente Haarlemmerliede-Spaarnwoude en Rijnland een convenant gesloten, waarin drie varianten zijn benoemd voor de toekomst van de sluisjes, namelijk:

1. Voorkeursvariant:
Vergroten van het doorstroomprofiel met volledig behoud en renovatie van het sluiszencomplex;
2. Alternatieve variant sluiszencomplex:
Verwijderen oostelijk middenbastion, aanleg nieuwe verbindingsbrug, deelrenovatie sluiszencomplex en een oplossing om de monumentale beleving van het middenbastion terug te laten komen (zie figuur 1 en achteraan het stuk figuur 2);
3. Goedkoopste variant:

Verwijderen oostelijk middenbastion, aanleg nieuwe verbindingsbrug, renovatie sluisencomplex.

Daarnaast is er nog een Rijnlandse "noodvariant" waarbij verruiming en subsidie niet aan de orde zijn:

4. Alleen het eigendom constructief veilig maken.

Figuur 1. Situatie sluisjes Halfweg

Rijnland heeft zich in de periode van 2014 tot en met heden gefocust op de voorkeursvariant (1). Om voordeel te kunnen behalen op het gebied van voorbereiding, aanbesteding en logistieke uitvoering, is in 2016 de samenwerking gestart met Rijkswaterstaat en Waternet. Zij vervangen samen de N200 en transportwaterleidingen die op zeer korte afstand van het sluisjescomplex zijn gesitueerd. Helaas hebben Rijkswaterstaat en Waternet in december 2016 aangegeven dat zij de risico's van het sluisjescomplex te groot vinden om gezamenlijk aan te besteden. We streven nu, samen met de gemeente Haarlemmerliede-Spaarnwoude, naar uitvoering sluisjescomplex vóór vervanging N200-bruggen die in april 2018 start.

Samen met de gemeente Haarlemmerliede-Spaarnwoude hebben we de voorkeursvariant uitgewerkt. Zo zijn recent bij nader archeologisch onderzoek interessante vondsten gedaan in proefsleuven. De risico's van niet-gesprongen explosieven zijn inmiddels, bij het nader onderzoek, geminimaliseerd. Tenslotte is gebleken dat door de constructieve instabiliteit van het complex en het beperkte draagvermogen van de muren de kans significant aanwezig is, dat de muren tijdens of na het werk instorten. Ook het droogzetten van de muren tijdens uitvoering van het opknappen levert een verhoogd risico op. De consequentie hiervan is dat de voorkeursvariant aanmerkelijk duurder wordt dan eerder gedacht.

Rijnlands voorkeur gaat daarom uit naar variant 2.

Van het beschikbare krediet van € 5.300.000 is inmiddels ca. € 600.000 uitgegeven aan voorbereiding van de voorkeursvariant. Voor het uitwerken van variant 2 moeten opnieuw voorbereidingskosten worden gemaakt.

Argumenten

1.1 Verruiming is zeer zinvol voor een robuuste boezemwaterberging en -afvoer

De smalle doorstroomopeningen bij de Sluisjes in Halfweg vormen een belemmering voor de toestroming naar het boezemgemaal Halfweg (zie figuur 1).

In de huidige situatie bedraagt het verval over de sluisjes Halfweg bij de maximale gemaalcapaciteit 6 cm (berekend én gemeten). De sluisjes zijn dus een bottleneck waarbij de boezem alleen op peil gehouden kan worden door boezemgemaal Halfweg structureel 6 cm lager te laten afmalen. Dit heeft twee gevolgen:

1. Een grotere opvoerhoogte van het boezemgemaal Halfweg (naar Noordzeekanaal), hetgeen resulteert in hogere energiekosten;
2. Verkleining van de boezemwaterberging, namelijk in het wateroppervlak tussen de sluisjes Halfweg en het boezemgemaal Halfweg.

Door de huidige situatie gaat er effectief 8,8 ha. waterberging verloren, dit is ongewenst. Rijnland wil meer boezemwaterberging. De kosten van de aanleg van boezemwaterberging bedragen ca. €250.000,- tot €400.000,- per ha.

In het geval van variant 4 (de Rijnlandse 'noodvariant') gelden de volgende nadelen:

- deze ongunstige watersysteemsituatie blijft voortbestaan;
- en om de kans op verergering, door afbrokkeling van de bastionwanden, te verkleinen, moeten we het monument toch opknappen (zonder bijdrage van Amsterdam).

1.2 Andere invullingen voor de bijdrage van 4 mln. van Amsterdam zijn minder effectief dan verruimen sluisjes

In 2015 is er onderzoek gedaan of bijvoorbeeld meer baggeren (in de boezem rondom Halfweg, incl. zijkanaal F) net zoveel voor Rijnland zou opleveren als verruiming sluisjes. Echter: de 6 cm verval van de sluisjes is méér dan je met baggeren kunt compenseren. Gezien de bebouwing en infrastructuur tussen Amsterdam en Halfweg, zijn alternatieve graafacties/locaties voor boezemwaterafvoer en -berging ook duurder dan verruimen sluisjes.

2.1 Voor de haalbaarheid van variant 2 hebben we de medewerking van beide gemeenten nodig

Nu de voorkeursvariant qua constructieve veiligheid en betaalbaarheid is afgefallen staan we aan het begin van het uitwerken van variant 2. Realisatie hiervan is alleen haalbaar als:

- de gemeente Haarlemmerliede-Spaarnwoude vierkant achter variant 2 gaat staan en bereid is hiervoor vergunning te verlenen (verwijderen van het originele oostelijke middenbastion in combinatie met deelrenovatie sluisjescomplex en het terugbrengen van de monumentale beleving van het oostelijk middenbastion);
- de gemeente Amsterdam bereid is de tijdslimiet voor de bijdrage van € 4.000.000,- te verlengen.

Het is daarom nu eerst nodig bij beide gemeenten duidelijkheid te krijgen over de mogelijkheden.

3.1 Verder archeologisch onderzoek is nodig

De vondsten van 1 en 2 februari 2017 maken dat verder archeologisch onderzoek op het oostelijke sluiseland verplicht is. Recent is afgesproken dat dit onderzoek ook tijdens de uitvoering mag plaatsvinden, dus direct voorafgaand aan de verruimingswerkzaamheden. De kosten komen voor rekening van Rijnland. Het archeologische onderzoek moet nu voor aanbesteding voorbereid worden.

3.2 Verdere voorbereiding is noodzakelijk om variant 2 uit te werken

Hiervoor is voorbereidingsgeld nodig, dat we kunnen putten uit het al vrijgegeven uitvoeringskrediet.

Bij alle projecten geldt dat een goede voorbereiding zich terugverdient in de uitvoering. Deze voorbereidingskosten worden voor onder andere de volgende aandachtspunten aangewend:

- Voorbereiden en uitvoeren van verdere archeologische opgravingen.
- Technische uitwerking van variant 2, inclusief constructieve onderzoeken.
- Uren van eigen en ingehuurd personeel.
- Juridische advisering.

Risico's

1.1 Vertraging treedt op door archeologische vondsten

Dit vertragingsrisico moet beperkt worden door duidelijke kaders af te spreken met het bevoegd gezag (gemeente Haarlemmerliede-Spaarnwoude).

1.2 Vertraging treedt op door onenigheid over behoud gemeentelijk monument

De gemeentelijke monumentencommissie ijvert voor het behoud van alle stenen structuren van de sluisjes. Goed overleg, afstemming en het betrekken van deze commissie is dan ook van het grootste belang. Tevens dient de juridische positie helder te zijn.

1.3 Vertraging treedt op door issues met constructieve veiligheid

De fundering van de sluisjes is gelaagd; in diverse eeuwen zijn diverse steenlagen opgebracht. Dit maakt dat elke wijziging in het ontwerp gepaard gaat met weer nieuw bouwkundig-constructief onderzoek.

1.4 Verdere vertraging treedt op als verruiming niet meer uitgevoerd kan worden vóór reconstructie N200

Rijkswaterstaat heeft gepland de N200 te reconstrueren vanaf april 2018, inclusief vervanging van de N200-bruggen ter hoogte van de sluisjes Halfweg. Rijnlands planning is erop gericht vóór de werkzaamheden van Rijkswaterstaat de verruiming te realiseren. Indien er vertraging optreedt komt de verruiming automatisch na het N200-project aan de beurt.

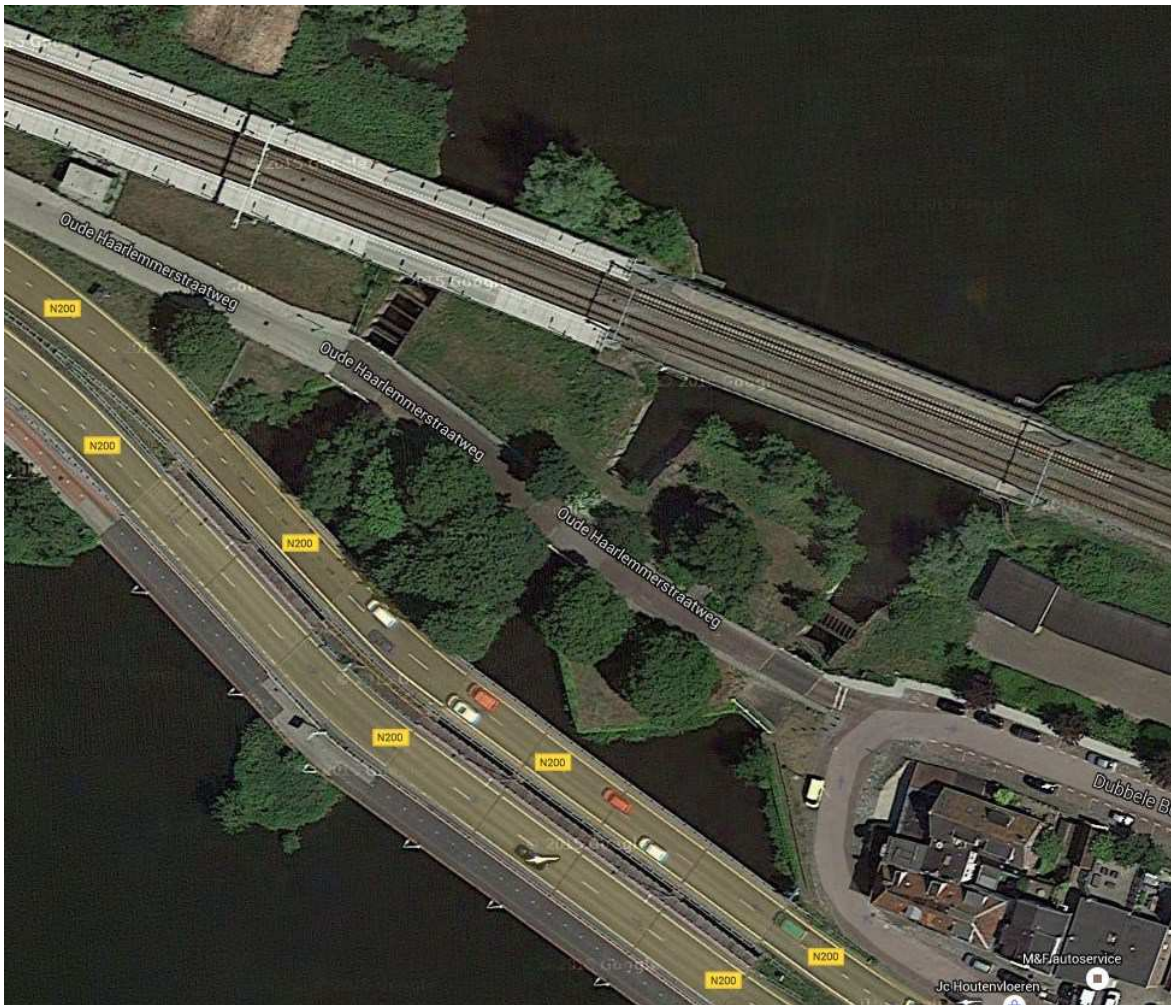
1.5 Gemeente Amsterdam wil de deadline voor de bijdrage niet verschuiven

Er is een gesprek met de gemeente Amsterdam gestart. Vertraging van Rijnlands project door Amsterdamse diensten zou niet moeten leiden tot intrekking van de bijdrage. Vooralsnog is uitstel bespreekbaar, maar nog niet geregeld.

2.1 De € 500.000,- is te laag voor de nog benodigde voorbereidingsonderzoeken

De verenigde vergadering wordt –met onderhavig besluitvoorstel- in de gelegenheid gesteld om de voorbereiding van het project te stoppen indien de cumulatieve voorbereidingskosten de € 1.100.000,- dreigen te overschrijden.

Foto's Sluisjes Halfweg

Figuur 2: Sluisjescomplex met de twee eilanden. Het kleinste eiland moet vergraven worden. In variant 1 zou hier een afdekking terugkomen, in variant 2 (en 3) alleen een brug

Figuur 3: Huidige fietsbrug over de beide sluseilanden (Oude Haarlemmerstraatweg, zie figuur 2)

Figuur 4: Wanden sluis

(concept) VV-besluit

De verenigde vergadering van het Hoogheemraadschap van Rijnland,
gelezen het voorstel van dijkgraaf en hoogheemraden van 21-02-2017, kenmerk
17.012071,
en gelet op artikel 99 Waterschapswet,

neemt kennis van:

1. de stand van zaken en laatste ontwikkelingen rondom het project verruiming sluisjes Halfweg;

stemt in met:

2. het procesvoorstel om nu de volle aandacht te richten op:
 - het bereiken van overeenstemming met de gemeente Haarlemmerliede-Spaarnwoude over een ontwerp, waarbij enerzijds het waterhuishoudkundige knelpunt wordt opgelost en anderzijds recht gedaan wordt aan de monumentale en historische context;
 - het voorbereiden van nader archeologisch onderzoek
 - het bereiken van overeenstemming met de gemeente Amsterdam, zodat de toegezegde bijdrage van €4.000.000,- beschikbaar blijft in het geval de afgesproken termijn van start uitvoering wordt overschreden;

besluit:

3. D&H te mandateren de komende periode nog maximaal € 500.000,- uit te geven aan voorbereidingskosten uit het al verleende krediet.

Leiden, 29-03-2017.

De verenigde vergadering,

G.J. Doornbos
dijkgraaf

Hoogheemraadschap van
Rijnland

C.M. van de Wiel
secretaris

